

Pre-advies motie

Onderwerp: Mag het een pontje meer zijn

Datum raadsplein	2-11-2023	Ambtenaar	
Indiener(s)	VVD Velsen FvD LGV Forza! IJmond PvdA ChristenUnie	Telefoonnummer	
Portefeuillehouder(s)	J.verwoort	E-mailadres	

Pre-advies

Overnemen

Toelichting pre-advies

We herkennen volledig de aanleiding en strekking van de motie. Het maatschappelijk belang om zo snel als mogelijk een extra pont te hebben is enorm groot.

Er is nauw contact met Amsterdam en het GVB over de aanschaf van een tweede pont. We weten dat er binnen het aanbestedingscontract van de huidige 5 elektrische ponten er juridische ruimte is om een 6^e pont te bestellen. Daar zijn geen nieuwe aanbestedingsprocedures voor nodig.

We weten ook dat de bouwer nu ruimte heeft om te bouwen. We weten ook dat het onzeker is of de ruimte over een paar maanden ook is. Daarom zit er nu die grote druk op en is nu het moment.

De bouwer (HSG) kan enkel in opdracht van het GVB starten, GVB kan enkel in opdracht van gemeente Amsterdam starten. Gemeente Amsterdam start enkel bij opdracht en volledige en voldoende financiële garanties.

We zijn in nauw overleg met Provincie en IJmond over hun bijdrage in aanschaf en exploitatie. Dast verloopt zeer constructief. De provincie heeft 1,8mln beschikbaar voor de aanschaf van de pont en wil die ook zsm ter beschikking stellen.

Velsen heeft het geld voor de asielboot.

De bulk zal echter komen van het programma Netten op Zee. Er wordt nu vanuit het nzkg een regioplan gemaakt. Dit wordt voor 1 december ingediend bij het ministerie van EZK. Uiterlijk 1 april zal de regio met EZK een definitieve overeenkomst tekenen over het regioplan. De pont staat in de huidige concepten heel hoog en we weten dat het perfect past in de kaders en doel van de regeling.

GEMEENTE VELSEN

Momenteel zijn we druk met Amsterdam en GVB bezig om bindende afspraken te maken en hen comfort te geven rondom financiële zekerheden. Wij vragen van hen snelheid in handelen en ruil hardheid en zekerheden rondom aanschaf en exploitatie. Dat is best nog een uitdaging.

Maar met deze motie laat de gemeente zien dat het echt menens is. En kunnen we met nog meer power dat gesprek voeren en hopelijk snel afronden.

Tekst motie

MOTIE 22 van 2023

Mag het een pontje meer zijn!*

We stellen vast dat:

- Sinds de zomer er nog maar één pontdienst is over het Noordzeekanaal bij Velsen
- De bereikbaarheid van Velsen en de IJmond onder druk staat, zowel voor fietsend als gemotoriseerd verkeer, mede omdat de sluisroute nog niet optimaal in gebruik is.
- Er een behoefte is om een 2e pont in de vaart te nemen, mede als backup vanwege mogelijke uitval 1^e pont
- Zowel de Provincie Noord-Holland als Velsen geld beschikbaar hebben voor een gedeelte van de aanschaf en exploitatie van een tweede pont
- De bouwer van de huidige ponten deze op korte termijn zou kunnen produceren, maar dat dit "productiegat" er slechts korte tijd is
- Een financiële bijdrage van de provincie en lokale overheid de enige manier is om op korte termijn een tweede pontdienst te realiseren bij Velsen
- Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat voor 2024 gelden heeft vrijgemaakt voor compensatie van gebieden met aanlanding wind op zee ("Netten op Zee"-middelen)
- Deze middelen pas beschikbaar komen na de periode dat er nog op korte termijn een pont kan worden gebouwd.

We vinden dat:

- Het van groot belang is om Velsen (IJmond- Gemeenten) te voorzien van een goede en betrouwbare verbinding die op regelmatige tijden de overtocht van vele fietsers en auto's waarborgt
- Een tweede pontdienst bij Velsen noodzakelijk is, op zo kort mogelijke termijn
- Er zicht is op substantiële financiering vanuit de middelen voor "Netten op Zee"
- Snelheid geboden is, aangezien de bouwer van de ponten op korte termijn kan beginnen
- Een bijdrage door de gemeente Velsen (in de vorm van voorfinanciering en/of garantstelling en in de exploitatie) op voorhand niet onbespreekbaar zijn wanneer dit bijdraagt aan een versnelde aanschaf van een extra pont voor Velsen
- De bekostiging van goede oeververbindingen over rijks vaarwegen eigenlijk geen taak van de lokale en provinciale overheid hoort te zijn, maar van het rijk

We geven het college opdracht om:

- Te onderzoeken op welke wijze er op korte termijn een tweede veerpont voor bij Velsen besteld kan worden

GEMEENTE VELSEN

- Op basis van de resultaten uit het onderzoek zo spoedig mogelijk maar in ieder geval voor het einde van het jaar een voorstel aan de gemeenteraad voor te leggen waarbij, indien nodig, een concreet voorstel voor (voor)financiering dan wel garantstelling wordt gegeven
- Er bij het GVB op aan te dringen om zo snel mogelijk de beschikbare reservepot weer in de vaart te nemen bij Velsen
- Bij het Rijk te pleiten voor structurele financiering voor afdoende oeververbindingen over rijks vaarwegen
- Hierbij op te trekken met de andere IJmondgemeenten vanwege gezamenlijk belang van goede bereikbaarheid voor onze inwoners. We moeten jongeren (scholieren) en werknemers van TATA en andere bedrijven die momenteel weinig alternatieven hebben toch van een goede betrouwbare verbinding voorzien

Indiener(s):

Eric van der Does	VVD Velsen
Tommy Panis	FvD
Leo Kwant	LGV
Ferry Levasier	Forza! IJmond
Ahmet Karateke	PvdA
Frank Cornet	ChristenUnie

Handelingsperspectief in de komende maanden (best case):

- In november '23 wordt er verder ingezet op een intentieverklaring tussen Provincie, Velsen en Amsterdam.
Daarin staan alle nodige intenties, taken, rollen, verplichtingen en uit te werken zaken op hoofdlijnen genoemd.
- Voor 1 december '23 wordt de aanvraag Netten op Zee ingediend en direct ook een intentieverklaring daaromtrent opgevraagd van EZK.
- Voor 1 december wordt er aan de raad de risico's, garanties en financiële voortgang (verzamelde middelen, investeringen en voorfinanciering) teruggekoppeld.
- Begin december '23 vinden er financiële transacties (o.a. voorfinancieringen) plaats.
- In december '23 zijn er 1^e gesprekken over governance rondom de 6^e NZK-veerpont.
- Vanaf januari '24 start verdere uitwerking overeenkomsten en contractering.
In veel gevallen zijn dit aanvullende overeenkomsten op eerdere overeenkomsten.
Economisch en juridische eigendom en aansprakelijkheid.
Daarnaast het groot onderhoud, dagelijks onderhoud en exploitatie.
Ook de samenwerking binnen NZK-verensysteem met de overige oevergemeenten.

Verder inregelen fonds voor bijdrage Netten op Zee tbv de veerpont

6^e elektrische NZK veerpont

De op dit moment enig overgebleven mogelijkheid om op een korte termijn een 2^e veerpont in de IJmond te hebben varen over het Noordzeekanaal, is een 6^e veerpont kopen. Amsterdam en GVB geven aan geen enkele mogelijkheid te hebben met de huidige 5 NZK veerponten voor de 3 veerverbindingen (IJmond, Buitenhuisen en Zaanstad). Er is 1 veerpont als actieve vervoersreserve nodig en er is dan 1 veerpont beschikbaar voor onderhoud.

Er is door Velsen na vele verwoede pogingen, naar zowel Amsterdam als het Rijk, gekozen voor een harmoniemodel. Velsen kiest voor de kortst mogelijke route om onze inwoners en de reizigers te helpen met een adequate 10 minuten verbinding. Elke dag dat de 2^e veerpont niet vaart valt er voor 10.000,- euro aan maatschappelijk kosten te noteren voor de IJmond. Kortom aanschaffen van een 6^e NZK veerpont is maatschappelijk gezien gewenst. Alleen een identieke elektrische NZK veerpont kan (maatvoering) en mag (vanuit risico Amsterdam vanuit beheer veerstoepen) aanlanden in de huidige fuik en aan de veerstoep in de IJmond.

Alternatief

Er is het afgelopen jaar geen enkel alternatief beschikbaar gebleken in de markt die een veilige overzet en aanlanding mogelijk maakt vanaf de beide zijden van het Noordzeekanaal in de IJmond. Hetzij niet passend aan de huidige fuik en veerstoep hetzij niet veilig te realiseren vanwege een onveilige aanlanding en steiger binnen het nautisch profiel (de vaarweg).

Aankoop

Alleen het GVB kan op dit moment een identieke 6^e veerpont aanschaffen binnen een reeds aanbesteed contract met Holland Shipyard Group. In dat contract is een optie voor een 6^e en 7^e NZK veerpont opgenomen. Op dit moment is de bouwtijd van een veerpont ruim een jaar. Het GVB bestelt enkel deze 6^e veerpont bij een opdracht vanuit 'haar moeder'; de gemeente Amsterdam. Zij wil van alle risico's hierin gevrijwaard worden. Ook de andere oevergemeenten (Zaanstad en Haarlemmermeer) nemen hierin geen risico. Het vraagt om een nadere uitwerking van alle mogelijke afspraken en het technisch en juridisch inregelen van deze aankoop en eigendom. Naast alle risico's biedt dit tegelijkertijd ook kansen.

Investering

Voor de aanschaf van de 6^e veerpont is 7,3 miljoen euro nodig. Dit wordt in tranches betaald via Amsterdam, aan GVB naar de scheepsbouwer in 2024.

De Provincie Noord-Holland wil hieraan 1,8 miljoen euro bijdragen aan Amsterdam.

Daar is naast het genoemde aanschafbedrag ook een bedrag voor vervangingsinvesteringen nodig (accu, aandrijving en laadarmen) en groot onderhoud van het duurzame productiemiddel (infra). Dit is een gekapitaliseerd bedrag van begroot 245.000,- euro per jaar voor een periode van 30 jaar, maakt 7,3 miljoen euro aan het nodige weerstandsvermogen op voorhand.

Deze middelen wil de gemeente Velsen halen uit de op 1 december '23 aan te vragen EZK-regiomiddelen Netten op Zee.

Exploitatie

Per jaar zijn de exploitatiekosten 485.000,- euro voor dagelijks onderhoud en de daadwerkelijke inzet van de gewenste dienstverlening. Onderhoud kan ondergebracht worden in een reeds lopend contract met Damen Shipyards.

De gemeente Velsen draagt op voorhand een 1,8 miljoen euro bij aan deze exploitatiekosten vanuit de middelen verkregen bij de asielboot in Velsen-Noord.

Ook RWS WNN wil voor de eerste jaren van exploitatie een bijdrage leveren zolang er sprake is van werkzaamheden aan het project selectieve onttrekking. Dit is naar verwachting tot eind 2024.

De gemeente Velsen geeft als oevergemeente opdracht aan Amsterdam om deze dienstverlening uit te voeren, met als 1^e uitvoerder het GVB.

Verdeling

De IJmond-gemeenten staan zelf aan de lat voor de jaarlijkse exploitatiebijdrage voor de inzet van de 2^e veerpont. Afspraak met Amsterdam en GVB is dat er zicht moet zijn op de eerste 10 jaar. In het fonds IJmond Bereikbaar staat op dit moment nog een 375.000,- euro gereserveerd voor de inzet van de 2^e veerpont.

Dat vraagt na de bovengenoemde bijdragen van o.a. Velsen en RWS nog een gezamenlijke exploitatiebijdrage van 200.000,- euro per jaar voor een periode van 10 jaar lang. Voorstel is dit te doen in een verdeling van 60%-30%-10%. Dat is concreet een bijdrage van 120-60-20K per jaar verdeelt over de IJmond. Een groot gedeelte hiervan (175.000,-/jaar) was al eerder in de IJmond voor een periode toegezegd voor de inzet van de 2^e veerpont middels het fonds IJmond Bereikbaar.

Fonds

Velsen wil graag de bereidheid peilen bij de IJmondgemeenten voor respectievelijk 120-60-20K als exploitatiebijdrage voor een periode van 10 jaar. Een mogelijkheid is om dit ten laste te brengen van de jaarlijkse bijdrage van in totaal 195-135-87K in het fonds IJmond Bereikbaar. Die hoogte van de bijdrage is gebaseerd op het aantal inwoners, werknemers en reizigers door het gebied. Deze cijfers zijn niet expliciet bekend voor de 2^e veerpont. Bij dit voorstel van verdeling rest er voor het programma IJmond Bereikbaar nog een besteedbaar deel van 75+75+67K per jaar. Ook de regiomiddelen vanuit het programma Netten op Zee ten behoeve van aangevraagde maatregelen en de 2^e veerpont kunnen via het fonds lopen, wat nog wat meer ruimte geeft.

Risico's

De gemeente Velsen wil zich namens de IJmond als de risiconemer opstellen. Zowel in de aanschaf als in de exploitatie van de 2^e veerpont.

Belangrijke voorwaarden voor Velsen hierin zijn wel afspraken over een exploitatiebijdrage voor 10 jaar vanuit de IJmond naar rato verdeeld en ten tweede de medewerking vanuit de IJmond rondom het verkrijgen van voldoende middelen voor de aanschaf en vervangingsinvesteringen vanuit de subsidievraag Netten op Zee. Die middelen komen allereerst terecht bij de Provincie Noord-Holland als de kassier van die regiomiddelen.

Deze subsidieaanvraag wordt vastgesteld en uitbetaald in Q2 van 2024 en is op dit moment de enige substantiele financieringsbron die op de korte termijn voldoende dekking voor de aanschaf en de gestelde risico's biedt. Vanuit dit programma is met een 15 miljoen in een fonds ten behoeve van de aanschaf, investeringen en inzet van een elektrische 2^e NZK veerpont in de IJmond een robuuste businesscase voor de komende 30 jaar mogelijk.